

Niepublikowane pieśni Pawła Stalmacha

Data publikacji: 25.11.2021 18:21

To będzie nie lada gratka dla miłośników historii, szczególnie tej z naszego regionu. Już w piątek 26 listopada o godz. 17.00 w ramach cyklu „Cymelia i osobliwości ze zbiorów Książnicy Cieszyńskiej” odbędzie się prezentacja zatytułowana zatytułowaną „Niepublikowane pieśni Pawła Stalmacha wydobyte z Archiwaliów Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego” Prezentację poprowadzi Agnieszka Laskowska.

Karta pocztowa z podobizną Pawła Stalmacha wg grafiki Jana Matejki

W ramach zrealizowanego w tym roku przez Książnicę Cieszyńską projektu digitalizacyjnego ucyfrowieniu poddane zostały m.in. niepublikowane dotąd materiały osobiste po Pawle Stalmachu, wśród których znajdują się również gromadzone i spisywane przezeń pieśni ludowe. Ich cyfrowe kopie, wchodzące w skład wiązek 17. i 18. APTL zatytułowanych: „Polski ruch narodowy na Śląsku Cieszyńskim (1842-1923)” oraz „Utwory literackie i opracowania

literatury (do 1939 r.)" już obecnie odnaleźć można na profilu Książnicy Cieszyńskiej funkcjonującym w obrębie Śląskiej Biblioteki Cyfrowej.

Paweł Stalmach był nie tylko czołowym przedstawicielem ruchu narodowego, ale także jednym z prekursorów ludoznawstwa na Śląsku Cieszyńskim, a opublikowanie jego „Pieśni Słowiańskich” w sposób umowny wyznacza datę graniczną w historii badań ludoznawczych na tych terenach. Działalność ludoznawcza Pawła Stalmacha podążała w trzech kierunkach. Po pierwsze wydawał utwory inspirowane kulturą ludową i mitologią słowiańską, po drugie redagował „Gwiazdkę Cieszyńską”, która wiele miejsca poświęcała na publikację materiałów popularyzujących folklorystykę, w tym folklorystykę ogólnopolską i po trzecie wreszcie, zbierał i rejestrował pieśni ludowe zarówno polskie, słowackie, jak i czeskie. Nosił się także z zamiarem opublikowania zbioru pieśni cieszyńskich, którego nie udało mu się jednak zrealizować.

Podczas cymelium zaprezentowane zostaną efekty jego pracy ludoznawczej polegającej na gromadzeniu pieśni. Ten różnorodny tematycznie zbiór stanie się ponadto przedmiotem systematyzacji oraz głębszej analizy. Paweł Stalmach bowiem jako działacz narodowy, natchniony romantyczną ideą słowianofilską przypisywał pieśniom ludowym rolę szczególną. W następstwie tezy mówiącej o tym, że „w kulturze ludowej tkwią pierwiastki naturalne i bezcenne pierwiastki kultury narodowej”, w oparciu o analizę niepublikowanego dotąd materiału, prelegentka podejmie próbę odpowiedzi na szereg pytań, spośród których najważniejsze to: dlaczego Paweł Stalmach interesował się folklorem muzycznym, czym była dla niego pieśń ludowa i jakie możliwości jej wykorzystania widział na polu pracy narodowej.

Red./mat.pras.